EINDRAPPORTAGE

MAASTRICHT, EIGENLIJK EEN GENIALE STAD

JUNI 2026

CIRCUSVIS

EINDRAPPORTAGE

VEERKRACHT ONDERZOEK MAASTRICHT 2026

CIRCUSVIS

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 4

2. De inzet van Maastricht in 2021 5

3. Het resultaat 6

4. Naar 2030 en verder 8

INLEIDING

HET TWEEDE VEERKRACHTONDERZOEK

Vijf jaar later
In 2021 hebben Circusvis en In.Fact.Research onderzoek gedaan naar de veerkracht van de wijken in Maastricht. Dat heeft geresulteerd in het rapport ‘Maastricht, eigenlijk een geniale stad’. Die titel met daarin het woordje ‘eigenlijk’ wees erop dat het de stad goed en gemiddeld steeds beter ging, maar dat binnen de stad de verschillen toenamen. Niet alleen de verschillen tussen de mensen, maar ook tussen de gebieden. De veerkracht van Maastricht was in het geding. Het rapport en de aanbevelingen die daarin zijn gedaan zijn op verschillende manieren van invloed geweest op de aanpak van opgaven in de wijken, alsook op het beleid in Maastricht.

Vijf jaar later willen de partijen die werken aan de stad weten hoe de situatie nu is. Welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden voor en achter de voordeuren in de Maastrichtse wijken? Hoewel vijf jaar nog maar kort geleden is, is Maastricht natuurlijk ook nieuwsgierig of de effecten van de sinds 2021 ingezette gezamenlijke aanpak en nieuw ingevoerd beleid al zichtbaar worden in de stad en de wijken.

Kwantitatief en kwalitatief onderzoek
Om deze vragen te beantwoorden is een veerkrachtonderzoek uitgevoerd zoals dat ook is gedaan ten behoeve van het vorige onderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd met de meest recente data (2018 tot 2024) en de nieuwste inzichten op dit thema zijn betrokken. De situatie en de ontwikkelingen van de overlast en onveiligheid zijn in kaart gebracht, evenals het aandeel bewoners in een kwetsbare positie. Om een beeld te krijgen van wat de veerkracht van een wijk of het ontbreken daaraan verklaart, is – en dat is nieuw - het individuele, het collectieve en het fysieke kapitaal van de wijken geïnventariseerd.

Naast deze kwantitatieve analyses is met professionals en bewoners uit de buurt op zoek gegaan naar het verhaal achter de cijfers: een kwalitatieve analyse. Welk beleid is er sinds 2021 gevoerd, wat is er veranderd, hoe heeft dat effect gehad op de organisaties en de samenwerking, welke interventies zijn er concreet in de wijken gedaan en tot welke autonome trends heeft Maastricht zich te verhouden? Hiertoe zijn per beleidsthema groepsinterviews gehouden met professionals van de gemeente, de woningcorporaties, de provincie, de zorg en welzijnsorganisaties. Op wijkniveau zijn groepsgesprekken gevoerd met bewoners en andere kenners van de wijk en er zijn straatinterviews gehouden.

Overkoepelende conclusies in samenhang
De resultaten van de onderliggende analyses zijn als verdieping bijgevoegd en separaat leesbaar. Hierin zijn ook alle veerkrachtkaarten te vinden van Maastricht en de regio. De eindrapportage die nu aan u voorligt herhaalt niet alle conclusies van die deelonderzoeken, maar beschrijft de overkoepelende conclusies in samenhang. Wat kan – de data en de kaarten bestudeerd, de stad en de wijken bezocht en de professionals en bewoners gesproken – worden gezegd over de veerkracht van Maastricht en hoe nu verder?

De belangrijkste conclusie is dat Maastricht onveranderd een grote uitdaging heeft in het prettig samenleven. In zo goed als de hele stad nam de overlast en onveiligheid af, maar achter de voordeuren nam de tweedeling tussen noord en zuid verder toe. Ook binnen de wijken staat de samenleving onder druk. Deze uitdagingen verdienen één integrale aanpak, waarbij bewoners en professionele partijen gebiedsgericht samenwerken. Hiertoe heeft Maastricht de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet, maar nu zit ze in de ‘drempeltijd’. Blijf samen, blijf leren en houd vol!

Derk Windhausen
Eline Penders
Jeroen Frissen
CIRCUSVIS

EINDRAPPORTAGE

DEELRAPPORTAGE 1: KWANTITATIEVE ANALYSE

DEELRAPPORTAGE 2: KWALITATIEVE ANALYSE

DEELRAPPORTAGE 3: WIJKBEELDEN

DE INZET IN MAASTRICHT

VEERKRACHT ALS LEIDEND PRINCIPE, MAAR MOEILIJKE OMSTANDIGHEDEN

Een vliegende start
Vijf jaar nadat het eerste veerkrachtonderzoek in Maastricht het licht zag, is het streven naar veerkracht breed gedragen en gedeeld. Het onderzoeksresultaat is op verschillende manieren van invloed geweest op de gezamenlijke aanpak van opgaven in de wijken en buurten zelf, alsook het beleid in Maastricht. Veerkracht werd een kernbegrip in het toenmalige collegeakkoord en in de ondernemingsplannen van de lokale woningcorporaties. Op wijkniveau werd een start gemaakt met gebiedsgericht en integraal werken. Het streven naar veerkracht en het belang van integraal en gebiedsgericht werken, werden zowel op bestuurlijk als wijkniveau, zowel in het fysieke als het sociale domein, breed omarmd. Het was bij alle groepsgesprekken een heel natuurlijk onderdeel van het gesprek. Een sterk staaltje communicatieve sturing.

Sturen op veerkracht
Het streven naar veerkracht werd in de wijken en in het gevoerde beleid geconcretiseerd, maar nog niet alle handelingsperspectieven werden al volledig benut of ingezet. Grofweg kunnen drie niveaus worden onderscheiden waarop kan worden gestuurd op veerkracht. Aan de ene kant het niveau van de individuele bewoner (werk, inkomen, verbinding, onderwijs, etc.) en aan de andere kant het niveau van de stad (infrastructuur, woningprogramma's, bedrijvigheid, cultuur, etc.). Daartussen in zit het niveau van de wijk (zie figuur hiernaast). Daarbij gaat het over het beheer van de gebouwde omgeving, het sociale beleid en de samenwerking op wijkniveau, het woningprogramma op wijkniveau en het woninggebruik.

- Het beheer van de **gebouwde omgeving** wordt door bewoners en professionals hoofdzakelijk gewaardeerd. Er is wel kritiek op hoe het afval wordt verzameld en opgeruimd, er zijn ook zorgen over effect van vertrekkende voorzieningen, maar in zijn algemeenheid is men op wijkniveau redelijk positief.
- Het **woningprogramma** is meerdere wijken aangepakt. Het betrof soms omvangrijke sloop-nieuwbouwoperaties met een groot verschil in prijsklasse tussen het behouden en het nieuwe aanbod. Het deed de concentratie bewoners in een kwetsbare positie op buurt en wijkniveau aantoonbaar afnemen, maar het vergrootte onbedoeld de afstand tussen bewonersgroepen binnen de wijk.
- De **sociale aanpak** is volop ingezet, vanuit alle organisaties. Er is een goed netwerk van bewoners en professionals, maar de uitvoeringscapaciteit van professionals staat onder druk.
- Wat betreft het **woninggebruik** is er weinig veranderd de laatste vijf jaar. De mogelijkheden die het huurbeleid, het verkoopbeleid of de woonruimteverdeling bieden, zijn niet benut om te sturen op de instroom. Niet op de stedelijk en ook niet op wijkniveau.

De omstandigheden werden moeilijker
Ondanks de vliegende start hebben de adviezen die destijds in het veerkrachtonderzoek een plek kregen, nog maar beperkt uitvoering gekregen. Dat had niet te maken met een te lage ambitie of inzet, maar wel met de complexe maatschappelijke ontwikkelingen de laatste jaren.

Er was zowel bestuurlijk als bij professionals de afgelopen jaren een breed gedeeld besef dat het vertrouwen tussen bewoners onderling en met instituties belangrijk is voor succes in de wijk. Er zijn in Maastricht ook prachtige initiatieven om het vertrouwen te herwinnen. Maar landelijke drama's zoals de toeslagenaffaire, de oplopende woningnood, de toenemende polarisaties en de invloed (daarop) van sociale media schaden tegelijkertijd het vertrouwen en vergroten de kloof. Maastricht weet waar ze vanaf wil, waar ze naartoe wil, ze trapte ook goed door, maar de wind stond tegen.

Sturen op de veerkracht op wijkniveau

HET RESULTAAT IN DE STAD

MINDER OVERLAST EN ONVEILIGHEID, MAAR MEER TWEEDELING

De betekenis van veerkracht
Veerkracht zegt iets over hoe een gebied weet om te gaan met een toename van het aandeel bewoners in een kwetsbare positie. In een veerkrachtige buurt gaat een toename van het aandeel bewoners in een kwetsbare positie niet samen met meer overlast en onveiligheid. Heeft een buurt weinig veerkracht, dan is die samenhang er wel. Daar gaat een toename van het aandeel bewoners in een kwetsbare positie, samen met meer problemen.

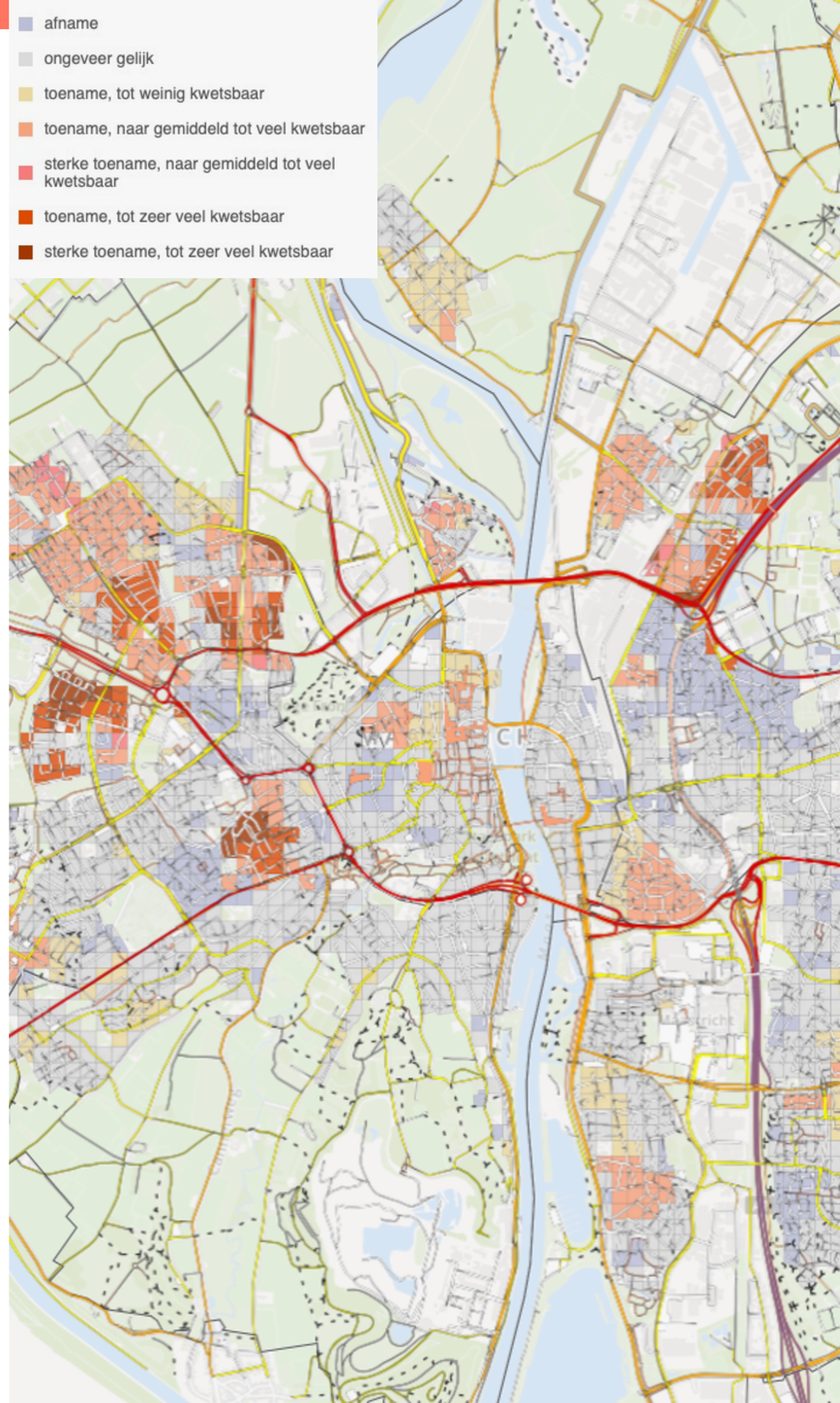
De veerkracht van Maastricht
De kern van het onderzoek in 2021 was dat het goed gaat met de stad, maar dat niet alle wijken profiteren. In het noorden van de stad staat een hoge concentratie sociale huurwoningen, in het zuiden veel minder. Doordat bewoners in kwetsbare posities steeds vaker in een corporatiewoning wonen, was er een zekere mate van ruimtelijke segregatie zichtbaar in de stad tussen noord en zuid. De buurten met veel sociale huur – de corporatiebuurten - werden meer en meer het verzamelpunt voor bewoners in een kwetsbare positie. Niet iedere wijk kon daar goed mee omgaan. Vaak ging de toenemende concentratie van bewoners in een kwetsbare positie samen met een toename van de overlast en onveiligheid: de veerkracht kwam onder druk.

Veel overlast en onveiligheid
Het slechte nieuws is dat Maastricht vijf jaar later in veel wijken nog steeds veel overlast en onveiligheid kent. Er zijn bijna geen wijken die boven het Nederlandse gemiddelde uitkomen. De overlast en onveiligheid in de stad vraagt onveranderd aandacht! Nazareth, Pottenberg, Caberg, Malpertuis, Mariaberg, Malberg (oost) en Wittevrouwenveld (noord) zijn wijken waar veel overlast en onveiligheid samengaat met een groot aandeel bewoners in kwetsbare positie. Populair gezegd: hier kampen veel bewoners met problemen voor én achter de voordeur.

Wel voldoende perspectief
Het goede nieuws is dat die overlast en onveiligheid tussen 2018 en 2024 wel is verbeterd! Maastricht is populair en dat is zowel zichtbaar in de ontwikkeling van de leefbaarheid in den brede als in de afnemende overlast en onveiligheid. Ook op de veerkrachtkaarten geven deze ontwikkelingen een positief effect. Zowel in de wijken waar sprake is van een toenemende als waar sprake is van een afnemende concentratie van bewoners in een kwetsbare positie, ontwikkelde de overlast en onveiligheid zich positief. De foto van 2024 geeft dat weliswaar reden tot zorg, de positieve film van 2018 - 2024 biedt voldoende perspectief.

Toenemende concentratie bewoners in een kwetsbare positie
Tegelijkertijd maken de veerkrachtkaarten duidelijk dat de concentratie van bewoners in een kwetsbare positie in de jaren 2018 tot 2024 aan de noordkant van de stad is doorgezet. Het positieve beeld van de stad die zich qua overlast en onveiligheid positief ontwikkelt, heeft als risico dat de zorgelijke situatie in de Maastrichtse corporatiewijken minder zichtbaar is. Voorkomen moet worden dat een toenemende tweedeling uiteindelijk weer voor meer problemen gaat zorgen en dan (nog) moeilijk(er) terug te draaien is. Want gemiddeld genomen gaat een concentratie immers samen met meer problemen.

Risico's van tweedeling
Tweedeling neemt niet alleen risico's mee op het niveau van de wijk, maar ook voor de stad als geheel. De stad heeft er baat bij als de potentie van iedereen ten volle wordt benut en als mensen elkaar versterken door te verschillen. Andersom leidt het tot frustratie als mensen het gevoel hebben dat de welvaartstijging en de instituties er niet voor hem of haar zijn. Die mensen doen geen pogingen meer bij te dragen aan de samenleving. Afnemende inclusiviteit gaat sluimerend, de schade kan lang onopgemerkt blijven, maar is moeilijk te repareren.

HET RESULTAAT IN DE STAD

DE SAMENLEVEN ONDER DRUK

Verschillen binnen de wijk
De overlast en onveiligheid nemen af, de tweedeling neemt toe, maar onder al die data sluimert een ontwikkeling die moeilijk in cijfers of kaarten is te vatten, maar die zeer duidelijk naar voren kwam tijdens de groepsgesprekken en straatinterviews.

Er zijn niet alleen grote verschillen tussen de wijken in Maastricht noord en zuid, maar ook binnen de wijken. Binnen een buurt zoals bijvoorbeeld Wittevrouwen - voorheen een homogene volkswijk – wonen nu groepen die niet automatisch makkelijk met elkaar samenleven. Het zijn de oorspronkelijke Maastrichtenaren, de in Maastricht geboren en getogen kinderen van de gastarbeiders van weleer, de nieuwkomers uit andere landen, de nieuwkomers uit ons eigen land die zich in het nieuwe woningaanbod van Maastricht vestigen (bijvoorbeeld aan de Groene Loper) en natuurlijk de studenten. Deze groepen maken van Maastricht een smeltkroes van leefstijlen, leeftijden, opleidingsniveaus en inkomensgroepen. ‘Eigenlijk een geniale stad’ dus. Die diversiteit kan zowel de welvaart als het welzijn in Maastricht versterken, maar vanzelf lijkt dat vooralsnog niet te gaan.

In zowel straatinterviews als groepsgesprekken werd door bewoners geregeld in bijzonder negatieve termen over andere groepen gesproken. De in de wijken actieve professionals bevestigden dat er in de wijken sprake is van een sterk ‘wij – zij denken’. De precieze achtergrond hiervan kon binnen de kaders van dit onderzoek niet worden achterhaald. Wat wel duidelijk is dat een periode van grote interventies – zoals eerder in Malberg en meer recent in Wittevrouwenveld – onrust en onzekerheid met zich nemen.

Het samenleven van verschillende groepen en het omgaan met veranderingen in de directe leefwereld van bewoners, gaat niet vanzelf. Het vraagt aandacht van de bewoner zelf en de professionals in de wijk.

NAAR 2030 EN VERDER

HOUD ELKAAR VAST, HOUD KOERS, GA OP ZOEK.

Houd vol!
Maastricht maakte in 2021 een vliegende start, trapte in de daarop volgende jaren stevig door, maar maatschappelijk stond de wind tegen en – om maar in deze metafoor te blijven – de fiets was nog uit een ander tijdperk. De opgave is nu om koers te houden en tegelijkertijd de fiets te moderniseren.

De drempeltijd
Zonder uitzondering geven professionals in alle domeinen aan dat samenwerking voor hun werk belangrijk of zelfs zeer belangrijk is. Over de gehele linie wordt erkend dat de samenwerkingen de laatste vijf jaar een grote ontwikkeling hebben doorgemaakt. Dat is winst!

Echter, in de praktijk lopen professionals tegen belemmeringen aan. Professionals willen gebiedsgericht samenwerken en maatwerk leveren, maar botsen op versnipperd beleid tussen domeinen, binnen domeinen, tussen bestuurders, tussen organisaties en soms ook binnen de regio. Ze botsen op de waan van de dag, op het belang een subsidie binnen te halen, op een lokale actualiteit of een Rijksprogramma dat voorrang krijgt, op de dwingende financiële kaders of verantwoordingsstructuur. Het is duidelijk dat Maastricht in de afgelopen collegeperiode bezig is geweest met de aanloop om beter te kunnen werken aan de veerkracht van de stad, maar nu in de drempeltijd zit. Met drempeltijd wordt bedoeld dat Maastricht de oude situatie achter zich heeft gelaten, maar de nieuwe nog niet geheel binnen getreden is. Ze staat als het ware ‘op de drempel’. Het risico van drempeltijd schuilt erin dat het nieuwe houvast nog gemaakt moet worden: het is dan comfortabel om terug te vallen op wat je al kent. Om in de eerder genoemd metafoor van het fietsen met tegenwind te blijven: trap door en houd het stuur recht.

Veranderen kost tijd
De ontwikkeling van de stad kost tijd en de mate van maakbaarheid is beperkt. Er zijn zeker interventies in de wijken en de stad die betekenis hebben, waar bewoners en professionals op vertrouwen, maar die heel langzaam tot verandering leiden. Bovendien heeft Maastricht zich te verhouden tot maatschappelijke ontwikkelingen, die soms een sterk lokaal effect hebben. Al eerder in deze notitie is aangegeven dat trends als polarisatie de opgave waar Maastricht voor staat er niet makkelijker op maken. En dan is er nog de factor tijd. Uit recent landelijk onderzoek naar de veerkracht van buurten komt naar voren dat sommige maatregelen een vertraagd effect hebben. Een verandering van het woningprogramma verandert wel de concentratie van bewoners in een kwetsbare positie, maar vaak niet onmiddellijk de overlast en onveiligheid. De bouwwerkzaamheden brengen veel overlast met zich mee en de nieuwe mix van bewoners moet zich nog zetten. Bovendien gaat het vertrouwen in een buurt te paard, maar komt het te voet terug. Een nieuw imago van een wijk moet indalen.

De kunst van het samenleven
Overduidelijk is dat het samenleven in de stad een van de belangrijkste uitdagingen is voor Maastricht. Het is een prachtige stad, met een grote diversiteit aan mensen en wijken, maar dat laatste is nog niet altijd een kracht. Een van de belangrijkste inhoudelijke opgave is en blijft het tegengaan van de tweedeling in de stad. Dat vraagt wat van het woningprogramma en het woninggebruik, zowel in de bestaande voorraad als bij nieuwbouw.

Zeker zo belangrijk is de kunst van het samenleven binnen de wijken. Het ‘wij - zij denken’ gaat op den duur mogelijk minder worden omdat de mensen gaan wennen aan verschillen. In die zin moet het stof van de grote fysieke interventies in de stad ook op sociaal vlak nog wel even neerdalen. Enig geduld is op zijn plaats. Maar helemaal vanzelf komt dit waarschijnlijk niet goed (genoeg). Maastricht moet op zoek naar manieren om het samenleven weer leuker te maken.

NAAR 2030 EN VERDER

DURF, DISCIPLINEER EN LEER!

Wat maakt de parochie 2026?
Die rij bij de slager, waar men even een babbeltje maakte, komt niet zo snel meer terug. De kerk en de fanfare ook niet. De vraag is wat de hedendaagse equivalent van die plekken van weleer is. Wat maakt de parochie anno 2026? Welke sociale infrastructuur draagt bij? Is dat een pleintje met banken, een betere speeltuin, een buurtkamer of misschien wel alles samen? Hoe kunnen sociale structuren blijven behouden? Kunnen sociale stijgers binnen de buurt wooncarrière maken?. Gaan de luiken bij bewoners weer open als ze ervan overtuigd zijn dat de buren dat ook liever doen en hoe dat te organiseren? Ga op zoek, ondersteun wat lijkt te werken, stop wat niet bijdraagt, los op wat belemmert en durf te falen.

Een lerend systeem
Om echt vooruit te komen is het belangrijk dat de professionals die gebiedsgericht werken, die in contact met de leefwereld komen tot interventies, de ruimte krijgen. Vaak betekent het dat ze onderdeel zijn van programma's: en vanuit die rol creëren ze workarounds. Desnoods trekken ze de directeur of wethouder aan de jas, zodat de belemmerende structuur of het dwarsliggende belang worden omzeild. Daarmee kunnen ze op projectniveau succes hebben, een situatie oplossen en van betekenis zijn voor de veerkracht van een wijk. Maar het risico is dat het dan bij dat ene succes blijft. Want diezelfde programma's vangen daarmee ook veel af voor het systeem: ze voorkomen dat het beleid zelf moet worden aangepast.

Het is nog veel beter als het systeem van dat succes leert. Dan kan die positieve uitzondering de volgende keer de regel worden. Het is belangrijk om expliciet bewuste 'leercycli' in te bouwen op strategisch-bestuurlijk niveau waarbij alle beleidsafdelingen en organisaties die invloed hebben op de veerkracht in wijken, feedback krijgen uit de uitvoering en ook kunnen mee ontwikkelen met wat de (veerkracht van) de stad vraagt.

Strategie is ook zeggen wat je niet meer doet
Het werken aan veerkrachtige wijken vraagt een nieuwe inzet. Andere dingen doen en dingen ook anders doen. Dat vraagt energie, dat vraagt middelen, dat vraagt aandacht en dat alles is niet onbeperkt voorhanden. Iets nieuws doen of op een andere manier werken vraagt meestal ook dat je ergens mee stopt. Het kiezen van een nieuwe strategie, is ook zeggen wat je niet (meer) doet. Disciplineer!

Het verdient aanbeveling na te gaan welke interventies, welke vormen van samenwerken effectief zijn. Een lerend systeem. Het vraagt ook dat interventies of bestaande systemen die niet bijdragen worden gestopt. Dat is misschien nog wel moeilijker dan iets nieuws beginnen.

Houd elkaar vast
Aan een belangrijke voorwaarde voor succes voor veerkracht is voldaan. De afdelingen binnen de gemeente en de partners in de wijken zijn het eens over wat moet worden voorkomen, wat het oogmerk is van de gezamenlijke inzet en wat dit vraagt. Uiteindelijk betekent werken aan veerkracht ook dat er elke keer voor wordt gekozen om dat streven te laten prevaleren. Juist als er maatschappelijke tegenwind is, ook als de organisatie-logica en het eigen beleid in de weg zitten, ook als er plotseling een urgente actualiteit is, ook als de business case niet rond rekent en ook als de Rijksoverheid bij een nieuwe kabinetsperiode een subsidie of programma intrekt. Vooruit!

AANGRIJPINGSPUNTEN VOOR VERBETERING

REFLECTIE DOOR CIRCUSVIS

Hoe nu verder?
Het onderzoek ‘Maastricht, eigenlijk een geniale stad’ geeft een bovenal een analyse op basis van data en gesprekken. Het geeft antwoord op de vragen: waar stond Maastricht vijf jaar geleden, waar staat de stad nu en wat is er in de tussentijd allemaal gebeurd? Nu is het aan de stad zelf om de bevindingen ‘te wegen’ om lessen te leren en om verder sturing te geven aan de ambities. Als onderzoekers geven we daarbij graag enige aangrijpingspunten voor verbetering van de stad.

1. **Blijf in dialoog**
   Dit onderzoek beperkt zich tot de veerkracht van Maastricht en steekt in vanuit het wonen, maar er zijn ook andere perspectieven. Wie bijvoorbeeld insteekt vanuit de economie, zal mogelijk andere kansen en bedreigingen zien voor de stad. Vaak hoort bij een ander perspectief ook een ander belang en soms ook een andere logica. Maastricht heeft de laatste jaren een grote slag geslagen, in het breed onder de aandacht brengen van ‘veerkracht’. Het lijkt er op dat het sociale en het fysieke domein elkaar hierin weten te vinden en dezelfde taal spreken.

   Die verbinding en gelijk gerichtheid in de stad is niet vanzelfsprekend en nooit af. Ook de uitkomsten van dit onderzoek verdienen in die zin een brede en diepe dialoog in de stad. Breed in de zin dat het sociale, het economische en het fysieke domein zijn betrokken. Diep in de zin dat het van strategisch tot operationeel niveau onderwerp is van denken en doen. Organiseer de dialoog in de stad.

2. **Verklein de verschillen**
   Binnen de stad nemen de verschillen toe tussen de noordelijke en zuidelijke wijken en binnen de wijken zijn de bewoners steeds minder verbonden. Hiermee zijn de belangrijke uitdagingen beschreven: verklein de verschillen en vergroot de verbinding.

   Het verkleinen van de verschillen tussen de noordelijke en de zuidelijke wijken vraagt een spiegelbeeldig bouw- en woonbeleid. Het licht voor de hand de sociale huurwoningvoorraad vooral uit te breiden aan de zuidkant van de stad en in omliggende gemeenten. Dit vraagt sturing van de gezamenlijke gemeenten (bijvoorbeeld met het grondprijsbeleid en de volkshuisvestingsprogramma’s). In de wijken met een hoog aandeel sociale huur en veel woningen met een huur onder de aftoppingsgrens kan – als het wws dat toelaat – vaker boven de aftoppingsgrens worden aangeboden. Dit vraagt wat van het huurbeleid van woningcorporaties.

   Daarnaast kan in wijken waar de uitkomst van de huidige woonruimteverdeling tot een maatschappelijk gezien ongewenst resultaat leidt, worden geëxperimenteerd met andere vormen van woningtoewijzing. Zoek naar woningtoewijzing met menselijke maat.

3. **Versterk de verbinding**
   Het versterken van de verbinding binnen de wijken kan door bewoners die meer financiële ruimte krijgen (”sociale stijgers”) in staat te stellen binnen de wijk woon carrière te maken. Bijvoorbeeld door voorrang bij nieuwbouw en de mogelijkheid tot aankoop van een woning. Zo worden sociale structuren behouden.

   Verbinding binnen de wijk vraagt meer dan volkshuisvesting alleen. Het vraagt dat de belemmeringen die bewoners ervaren om mee te doen worden verholpen. Het vraagt ook dat er plekken zijn waar bewoners elkaar – al is het maar vluchtig – ontmoeten. Een sociale infrastructuur zoals vroeger in de parochie. Organiseer samen met bewoners en professionals een zoektocht naar een eigentijdse invulling van de parochiewijk.

4. **Wees consistent en autonoom**
   Weinig is zo frustrerend voor bewoners en professionals als het samen de schouders onder een gedeelde ambitie of gedragen aanpak zetten en dat een paar jaar later weer een andere weg in wordt geslagen. Natuurlijk kan die andere weg ook hoopvol zijn, maar het lukt dan vaak nog moeilijk de energie opnieuw te bundelen. Er kan natuurlijk best een goede reden zijn voor die nieuwe weg. Bijvoorbeeld omdat er een subsidie aan hangt vanuit Den Haag of omdat een andere minister zijn of haar voorkeur heeft. Toch maakt een wisselende koers op de lange termijn vaak meer kapot dan dat het oplevert. Het ondermijnt het geloof en de betrokkenheid van de mensen in de wijk. Ben daarom als gemeente en maatschappelijke organisaties consistent en autonoom!

5. **Zorg dat het systeem leert**
   Zorg dat het systeem – het beleid, de uitvoering en hoe alles samengaat - leert van een succes in de operatie. Als er in de operatie, in de leefwereld van bewoners, iets goeds ontstaat. Als iets mogelijk wordt gemaakt, wat in de systeemwereld normaliter niet kan. Als een praktijk wordt gevonden die het maatschappelijke perspectief effectiever dient, dan de optelsom van de inzet vanuit de verschillende organisaties en systemen, dan kan het goed zijn dat die praktijk ook in andere situaties of misschien wel standaard mogelijk wordt gemaakt. Het is belangrijk om expliciet bewuste ‘leercycli’ in te bouwen op strategisch-bestuurlijk niveau waarbij alle beleidsafdelingen en organisaties die invloed hebben op de veerkracht in wijken, feedback krijgen uit de uitvoering en ook kunnen mee ontwikkelen met wat de (veerkracht van) de stad vraagt.
   Sowieso is het in het belang van de stad en de maatschappij als geheel, als de kennis en kunde uit de wereld van het beleid en die van de praktijk, elkaar geregeld verrijken. Dat gaat zelden vanzelf.

OVER ONS

ADVIESBUREAU CIRCUSVIS

Circusvis is een adviesbureau van betrokken professionals in de wereld van het wonen. We helpen huurders, woningcorporaties en gemeenten om effectief te werken in deze complexe omgeving. Circusvis redeneert vanuit een eerlijke stad of regio. Door thema's te verbinden ontstaan kansen om te verbeteren, versnellen en vernieuwen.

www.circusvis.nl

CIRCUSVIS